МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я та психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОСОМАТИКА: НОВІТНІ ПСИХОТЕХНІКИ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма: Практична психологія

2025

2

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Практична психологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 24 квітня 2024 року).

Розробники:
Професор кафедри, проф. Литвиненко Ольга Дмитрівна
Доцент кафедри, доц. Ковальова Марія Володимирівна
Доцент кафедри, доц. Цибух Людмила Миколаївна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту охорони здоров'я
Протокол № 1 від 25.08.2025 р.

Завідувач кафедри _____ Олена РУДІНСЬКА

Погоджено із гарантом ОПП _____ Ольга ЛИТВИНЕНКО

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з гуманітарних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від 27.08.2025 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з гуманітарних дисциплін ОНМедУ

_____ Володимир ХАНЖИ
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ _____
(підпис) *(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)*

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ _____
(підпис) *(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)*

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
Загальна кількість: Кредитів: 3 Годин: 90 Змістових модулів: немає	Галузь знань 05 «Соціальні і поведінкові науки» Спеціальність 053 «Психологія» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	***Денна форма навчання*** *Обов'язкова дисципліна*	***Заочна форма навчання*** *Обов'язкова дисципліна*
		Рік підготовки: 1	*Рік підготовки: 1*
		Семестр: III	*Семестр: III*
		Лекції (12 год.)	*Лекції (4 год.)*
		Семінарські (0 год.)	*Семінарські (0 год.)*
		Практичні (24 год.)	*Практичні (6 год.)*
		Лабораторні (0 год.)	*Лабораторні (0 год.)*
		Самостійна робота (54 год.)	*Самостійна робота (80 год.)*
		у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)	*у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)*
		Форма підсумкового контролю – залік	*Форма підсумкового контролю – залік*

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Метою вивчення дисципліни є набуття здобувачами теоретичних знань, формування професійних компетентностей та практичних навичок у сфері психосоматичної діяльності, а також освоєння новітніх психотехнік, що сприяють розвитку психофізіологічного здоров'я клієнтів. Дисципліна охоплює дослідження впливу психоемоційних і психічних факторів на фізичний стан організму, вивчення сучасних методів діагностики та корекції психосоматичних розладів, а також сприяє розвитку навичок ефективної взаємодії між психотерапевтом та клієнтом у процесі терапії.

Завдання:

1. Вивчення теоретичних основ психосоматики, дослідження зв'язку між психічними і фізіологічними процесами, а також розуміння психосоматичних захворювань у контексті сучасних медичних та психологічних підходів.
2. Сформування у студентів наукового уявлення про психосоматику, основних видах психосоматичних розладів і механізмах їх формування, вивчення теорій психосоматогенеза.
3. Освоєння основ новітніх психотехнік для роботи з психосоматичними розладами, зокрема методів, які сприяють покращенню взаємодії психічного та фізичного стану клієнта.
4. Розвиток навичок психотерапевтичного супроводу пацієнтів з психосоматичними розладами, а також із порушеннями, що виникають під час стресових ситуацій та емоційних криз.
5. Оволодіння навичками аналізу ефективності психосоматичної терапії, визначення підходів для адаптації методів до індивідуальних потреб клієнтів з різними фізіологічними та психологічними порушеннями.
6. Сформування навичок постановки дослідницьких завдань у сфері визначення ролі і ступеня впливу психологічного чинника на виникнення і перебіг соматичної патології.
7. Засвоєння етичних норм і принципів роботи в галузі психосоматики, забезпечення безпеки та ефективності лікувальних процесів у співпраці з клієнтами, враховуючи їх

соціокультурні та індивідуальні особливості.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері психології або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальних (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальних (СК):

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 11. Здатність створювати, організовувати та реалізовувати різноманітні способи психологічного супроводу на етапах профілактики, діагностики та консультування щодо відновлення ментального здоров'я.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

Теоретичні основи психосоматики, включаючи механізми впливу психічних факторів на фізичний стан організму.

- Основні психосоматичні розлади та їх патогенез, а також сучасні підходи до їх діагностики і лікування.
- Принципи взаємодії психічного та фізичного здоров'я, а також взаємозв'язок емоційних станів і тілесних симптомів.
- Новітні психотехніки та психотерапевтичні методи для корекції психосоматичних порушень.
- Принципи роботи з клієнтами з психосоматичними розладами в індивідуальній і груповій терапії.
- Етичні норми та стандарти роботи психотерапевта в галузі психосоматики.

Вміти:

- Використовувати новітні психотехніки для діагностики та лікування психосоматичних розладів.
- Оцінювати фізіологічні та психологічні фактори, що впливають на стан здоров'я клієнта, та адаптувати методи терапії відповідно до індивідуальних потреб.
- Реалізовувати комплексний підхід до лікування психосоматичних розладів, що включає використання різних психотерапевтичних методів та технік.

- Проводити моніторинг ефективності психотерапевтичних втручань та коригувати методи лікування залежно від результатів.
- Забезпечувати етичний підхід у роботі з клієнтами, дотримуючись норм конфіденційності, професіоналізму та індивідуального підходу в кожному випадку.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Історія психосоматичної медицини та сучасні теорії. Принципи психосоматичної терапії

Історичний екскурс. Основні поняття і класифікація. Конверсійна теорія З.Фройда.В. Кеннон – концепція гомеостазу та «fight or flight». Г. Сельє – загальний адаптаційний синдром (стрес). Ф. Александер – «специфічні до хвороби конфлікти». Ф. Данбар – особистісні профілі соматичних хворих. Французька психосоматична школа оператуарного мислення (П. Марти). Концепція М. Шура — десоматизації/ресоматизації. Розвиток психосоматичної теорії у ХХ ст. Поняття алекситимії (П. Сіфнеос). Его-ідентичність та психосоматика (Федерн, Балінт, Аммон, МакДугалл). Психодинамічні фактори за Г. Фрайбергером (залежність/незалежність, конфлікт близькості). Інтегративні концепції (Г. Шефер, Д. Оудсхорн). Сучасні теоретичні моделі психосоматики: біопсихосоціальна модель та DSM-5, МКБ-11. Принципи психосоматичної терапії та психотехніки. Ключові цілі: валідація, редукція симптомів, підвищення якості життя, роль мультидисциплінарності: психотерапевт, психіатр, лікар. Сучасні принципи доказової психосоматичної терапії

Тема 2. Формування психосоматичної структури особистості в онтогенезі

Дж. Мак-Дугалл. Психосоматика – як архаїчна форма психічного функціонування. Психосоматична реакція і психосоматична структура. Емоційно - тілесне взаємодію. Сомато-психічна матриця. Мати як посередник. Внутрішня мати. Психосоматична уразливість. Г.Аммон. Психосоматика як структурне пошкодження Я. Тілесне (соматичне) Я. Соматичні кордону. Ідентичність і психосоматика. Роль матері. Депресівногенна і шизофренногенна мати. Психотерапія як відновлення Я - ідентичності. Теорія об'єктних відносин (М. Малер). Психосоматичний симптом як результат порушення об'єктних відносин. Сепарація - індивидуація. Межі Я. Психосоматична структура особистості. Загальна характеристика клієнтів з психосоматичної структурою особистості. Інфантильні спроби впоратися з емоційним болем. Використання тіла для комунікації. Психосоматогенна сім`я. Ідентифікований пацієнт. Основні психотехніки роботи з особистістю з психосоматичною структурою.

Тема 3. Депресія, соматизований і іпохондричний розлад

Маскована депресія. Діагностика розгорнутого соматичного синдрому. Вегетативна депресія Р. Лемке і вегетосудинна дистонія. Циклотимія. Діагностика субдепресивного синдрому. Сезонні афективні розлади. Дистимії. Діагностика соматизованої дистимії. Реактивна депресія. Психодинамічні концепції депресії: З. Фрейд, К. Абрахам: зв’язок депресії та агресії, М. Кляйн: роль внутрішніх об’єктних відносин, Г. Аммон: механізми нарцистичної депресії, Д. Хелл: міжособистісні відносини у депресії, К. Хорні: «тиранія повинності», Р. Телле, В. Бройтігам: роль гіперопіки та оральної залежності. А. Бек: когнітивно-поведінкова модель депресії. Сучасна діагностика (DSM-5, МКБ-11) та валідні інструменти для діагностики депресії, соматофорного та іпохондричного розладу. Сучасні психотехніки та принципи психотерапії депресії, соматофорного та іпохондричного розладу.

Тема 4. Функціональні та соматофорні розлади.

Сучасне бачення функціональних та соматофорних розладів, соматоформної вегетативної дисфункції за DSM-5, МКБ-11. Основні клінічні кластери симптомів: кардіореспіраторний кластер (психогенна кардіалгія, тахікардія, гіпервентиляційний синдром та інші прояви), гастроінтестинальний кластер (диспепсію, синдром подразненої кишки, психогенну блювоту), больовий кластер (головний біль напруги, фіброміалгію,

м’язово-скелетний біль), респіраторний та інші кластери (психогенний кашель, ларингоспазм, вегетативні прояви (пітливість, свербіж)). Інтеграція сучасних інструментів скринінгу в психотерапевтичну практику. Сучасні психотерапевтичні підходи та новітні психотехніки в роботі з пацієнтами з соматофорним розладом особистості. Розробка плану втручань при психотерапії функціональних та соматофорних розладів.

Тема 5. Розлади харчування і сну

Класифікація розладів сну та харчування в DSM-5, МКБ-11. Нервова анорексія. Особистісні особливості. Особливості перебігу у чоловіків. Аскетична і булімічна форма анорексії. Аноректична сім'я за М.С. Палаццолі, С. Мінухіним, В. Вандерейкену і Р. Мірман. Психодинаміка розладів. Нервова булімія. Особливості особистості. Перебіг. Соматичні ускладнення. 4 форми гіперфагія. Виявлення булімії. Походження і психодинамика. Біологічне лікування. Сучасна психотерапія та психотехніки для лікування розладів харчування Безсоння і гіперсомнія неорганічної природи. Гіпнагогічні галюцинації, ранковий параліч, денна сонливість, катаплексія. Розлад режиму сну-неспання, «жайворонки» та «сови». Сноходіння, нічні жахи і кошмари. Походження порушень сну. Гігієна сну і профілактика залежності від снодійних. Заходи безпеки при катаплексії і сомнамбулізму. ICSD-3 (International Classification of Sleep Disorders) - сучасний класифікатор розладів сну. Сучасна терапія та психотехніки при інсомнії, гігієна сну, профілактика залежності від снодійних, мультидисциплінарний підхід при нарколепсії та парасомніях.

Тема 6. Сексуальні дисфункції

Сексуальні дисфункції згідно положень DSM-5, МКБ-11. Сексуальна ареактівность. Приховані форми сексуального уникнення. Історія понять фригідності, психологічного безпліддя, боязнь зачаття, відраза до сексу. Відсутність сексуального задоволення. Відсутність генітальної реакції. Недостатня ерекція. Оргазмічна дисфункція. Походження аноргазмії у жінок. Затримка еякуляції. Передчасна еякуляція. Вагінізм і діспарейнія. Психосексуальний криз молодих жінок. Підвищений статевий потяг. Нав'язлива мастурбація, сатиріазіс, донжуанізм і проміскуїтет. Сучасні біопсихосоціальні моделі сексуальних дисфункцій - взаємозв'язок біологічних, психологічних, соціальних та міжособистісних чинників. Психогенез психосексуальних розладів і синдром тривожного очікування сексуальної невдачі. Способи психологічної адаптації до сексуальних дисфункцій : компенсація, псевдокомпенсація, гіперкомпенсація, звикання. Активно-оборонний і пасивно-оборонний психологічні захисти у хворих з сексуальними дисфункціями. Походження і психодинаміка розладів (Х. Беккер і В. Сенф, М. Кляйн, Тауск і К. Абрахам, О. Феніхель). Сучасна психотерапія та психотехніки сексуальних дисфункцій.

Тема 7. Соматогенні психічні розлади. Розлади особистості у соматично хворих. Діагностика і лікування психосоматичних хворих

Біопсихосоціальна модель: інтеграція соматичного, психологічного та соціального рівнів та перехід від описових психосоматичних типологій до DSM-5, МКБ-11. Соматогенні психічні розлади. Депресивні, тривожні та адаптаційні реакції при соматичних хворобах. Соматизовані депресії: діагностичні труднощі, причини резистентності до фармакотерапії. Вплив типу особистості на специфіку формування психосоматичних синдромів. Психосоматичний симптом стає способом вираження конфліктів та афектів, властивих певному особистісному типу. Методи обстеження психосоматичних хворих. Інструменти діагностики для верифікації симптомів та коморбідних станів. Основні принципи в лікуванні психосоматичних хворих. Принцип індивідуальної терапії. Принцип комбінованої терапії. Принцип динамічної корекції психічного і фізичного стану хворого. Різні підходи до психотерапії симптому та новітні психотехніки в роботі з соматогенними психічними розладами. Когнітивно-поведінкова терапія. Методи аналітичної терапії. Гештальт-терапія. Психоаналітичний підхід. Позитивна та Транскультуральна психотерапія Н. Пезешкіана.

Тема 8. Сім'я як система. Сімейний симптом і сімейна криза

Подання про сім'ю як про систему. Параметри сімейної системи (ієрархія, межі, гнучкість, рольова структура, комунікація, сімейні сценарії, сімейні міфи). Характеристика психосоматичної сім'ї. Ідентифікований пацієнт. Дисфункціональна сім'я. Симптом як наслідок невиражених почуттів. Симптом як наслідок внутрішніх конфліктів. Симптом як наслідок різного роду навіювань. Симптом як засіб комунікації. Симптом як наслідок і наявність вторинних вигод. Симптом як наслідок ідентифікації або наслідування. Симптом як наслідок психічної травми. Симптом як наслідок втоми, перевантаження або тривалого стресу. Симптом як феномен системи. Симптом як порушення сімейних зв'язків і сімейної структури (сімейні переплетення, пареінтефікація, тріангуляція , прийняття на себе, слідування)Характеристики симптоматичного поведінки. Рівні аналізу сімейного симптому. Індивідуальний (окремий член сім'ї). Мікросистемність (нуклеарна сім'я). Макросистемного (розширена сім'я). Мегасистемне (сім'я і соціальне оточення). Типова картина психосоматичної сім'ї за С. Мінухіним і Ліберман. Основні психотерапевтичні напрямки та психотехніки в роботі з психосоматогенною сімейною системою.

Тема 9. Психосоматичні розлади у дітей. Основні напрямки корекційної роботи з дітьми з аутизмом з ДЦП та їх родиною, з онкологією та їх родиною.

Вегето-соматичні розлади у депресивних дітей. Страх розлуки і шкільна фобія. Діагностика та терапія. Анаклітична депресія за Р.Шпітцем. Діагностика і походження. Дитячі тики. Клініка і психодинаміка. Поведінкова терапія. Синдром Жиля де ля Туретта. Клініка, перебіг. Психодинамічні аспекти розладів. Завдання шкільного психолога. Неорганічний енурез, його відмінність від неврозоподібного нетримання сечі. Варіанти психогенного нічного енурезу. Походження і психодинаміка за О. Феніхелем. Неорганічний енкопрез. Відмінність первинного енкопрезу від вторинного. Розлад харчування в ранньому віці. Зригування і «жування жуйки». Роль матері у розвитку розладів. Заїкання. Психодинаміка. Комплексний підхід в лікуванні логоневроза. Програма логопедичних занять. Функціональні тренування, рольові ігри, гіпнотерапія і аутотренінг. Основні психотерапевтичні підходи та психотехніки при роботі з психосоматичними розладами у дітей.

Особливості процесу діагностики дітей з аутизмом. Особливості процесу корекції дітей з аутизмом. Аналіз діагностичних методів при роботі з дітьми з аутизмом. Аналіз корекційних методів при роботі з дітьми з аутизмом. Аналіз методів діагностики та корекції сім’ї дітей з аутизмом. Особливості процесу діагностики та корекції дітей з ДЦП. Аналіз діагностичних методів при роботі з дітьми з ДЦП. Аналіз корекційних методів при роботі з дітьми з ДЦП. Шляхи діагностики та корекції родин дитини з ДЦП. Особливості процесу діагностики та корекції дітей з онкологією. Аналіз корекційних методів при роботі з дітьми з онкологією. Шляхи психологічної роботи родин дитини з онкологією.

Тема 10. Застосування психодіагностичних і проективних методів в процесі психокорекції. Психокорекція дітей.

Особливості процесу психокорекції в роботі з дітьми з порушеннями, батьківського – дитячих стосунків у сім’ї дитини з порушеннями, з оточенням дитини з порушеннями. Створення сприятливого корекційно-повчального середовища для дитини з порушеннями в період її перебування удома. Діагносційно- корекційні програми: батарея діагностичних та корекційних методик. Методика «Фантом». Сутність методики. Особливості її застосування в процесі діагностики. Методика «Малюнок родини». Методика ДАМ. Особливості застосування в процесі корекції. Методика Гармонія. Мета та сутність методики. Особливості її застосування в процесі корекції. Методика «Людина під дощем». Особливості її застосування в процесі корекції.

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРС
Тема1. Історія психосоматичної медицини та сучасні теорії. Принципи психосоматичної терапії	10	2	0	2	0	6
Тема 2. Формування психосоматичної структури особистості в онтогенезі.	10	2	0	4	0	4
Тема 3. Депресія, соматизований і іпохондричний розлад	10	2	0	4	0	4
Тема 4. Функціональні та соматофорні розлади	10	2	0	2	0	6
Тема 5. Розлади харчування і сну	10	2	0	2	0	6
Тема 6. Сексуальні дисфункції	10	0	0	2	0	8
Тема 7. Соматогенні психічні розлади. Розлади особистості у соматично хворих. Діагностика і лікування психосоматичних хворих	10	2	0	2	0	6
Тема 8. Сім'я як система. Сімейний симптом і сімейна криза	8	0	0	2	0	6
Тема 9. Психосоматичні розлади у дітей. Основні напрямки корекційної роботи з дітьми з аутизмом з ДЦП та їх родиною, з онкологією та їх родиною.	6	0	0	2	0	4
Тема 10. Застосування психодіагностичних в проективних	6	0	0	2	0	4
Усього годин	**90**	**12**	**0**	**24**	**0**	**54**

Заочна форма навчання

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРС
Тема 1. Історія психосоматичної медицини та сучасні теорії. Принципи психосоматичної терапії	10	2	0	0	0	8
Тема 2. Формування психосоматичної структури особистості в онтогенезі.	10	0	0	0	0	10
Тема 3. Депресія, соматизований і іпохондричний розлад	10	0	0	0	0	10
Тема 4. Функціональні та соматофорні розлади	10	2	0	0	0	8
Тема 5. Розлади харчування і сну	10	0	0	2	0	8
Тема 6. Сексуальні дисфункції	10	0	0	0	0	10
Тема 7. Соматогенні психічні розлади. Розлади особистості у соматично хворих. Діагностика і лікування психосоматичних хворих	10	0	0	2	0	8
Тема 8. Сім'я як система. Сімейний симптом і сімейна криза	8	0	0	2	0	6
Тема 9. Психосоматичні розлади у дітей. Основні напрямки корекційної роботи з дітьми з аутизмом з ДЦП та їх родиною, з онкологією та їх родиною.	6	0	0	0	0	6
Тема 10. Застосування психодіагностичних в проективних	6	0	0	0	0	6
Усього годин	**90**	**4**	**0**	**6**	**0**	**80**

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№	Назва теми	Денна форма Кількість годин
1.	Тема 1. Історія психосоматичної медицини та сучасні теорії. Принципи психосоматичної терапії	2
2.	Тема 2. Формування психосоматичної структури особистості в онтогенезі.	2
3.	Тема 3. Депресія, соматизований і іпохондричний розлад	2
4.	Тема 4. Функціональні та соматофорні розлади	2
5.	Тема 5. Розлади харчування і сну	2
6.	Тема 6. Сексуальні дисфункції	0
7.	Тема 7. Соматогенні психічні розлади. Розлади особистості у соматично хворих. Діагностика і лікування психосоматичних хворих	2
8.	Тема 8. Сім'я як система. Сімейний симптом і сімейна криза	0
9.	Тема 9. Психосоматичні розлади у дітей. Основні напрямки корекційної роботи з дітьми з аутизмом з ДЦП та їх родиною, з онкологією та їх родиною.	0
10.	Тема 10. Застосування психодіагностичних в проективних	0
	Разом	**12**

Заочна форма навчання

№	Назва теми	Заочна форма Кількість годин
1.	Тема 1. Історія психосоматичної медицини та сучасні теорії. Принципи психосоматичної терапії	2
2.	Тема 2. Формування психосоматичної структури особистості в онтогенезі.	0
3.	Тема 3. Депресія, соматизований і іпохондричний розлад	0
4.	Тема 4. Функціональні та соматофорні розлади	2
5.	Тема 5. Розлади харчування і сну	0
6.	Тема 6. Сексуальні дисфункції	0
7.	Тема 7. Соматогенні психічні розлади. Розлади особистості у соматично хворих. Діагностика і лікування психосоматичних хворих	0
8.	Тема 8. Сім'я як система. Сімейний симптом і сімейна криза	0
9.	Тема 9. Психосоматичні розлади у дітей. Основні напрямки корекційної роботи з дітьми з аутизмом з ДЦП та їх родиною, з онкологією та їх родиною.	0
10.	Тема 10. Застосування психодіагностичних в проективних	0
	Разом	**4**

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№	Назва теми	Денна форма Кількість годин
1.	Тема 1. Історія психосоматичної медицини та сучасні теорії. Принципи психосоматичної терапії Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	2
2.	Тема 2. Формування психосоматичної структури особистості в онтогенезі. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	4
3.	Тема 3. Депресія, соматизований і іпохондричний розлад Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	4
4.	Тема 4. Функціональні та соматофорні розлади Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	2
5.	Тема 5. Розлади харчування і сну Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	2
6.	Тема 6. Сексуальні дисфункції Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	2
7.	Тема 7. Соматогенні психічні розлади. Розлади особистості у соматично хворих. Діагностика і лікування психосоматичних хворих Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	2
8.	Тема 8. Сім'я як система. Сімейний симптом і сімейна криза Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	2
9.	Тема 9. Психосоматичні розлади у дітей. Основні напрямки корекційної роботи з дітьми з аутизмом з ДЦП та їх родиною, з онкологією та їх родиною. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	2
10.	Тема 10. Застосування психодіагностичних в проективних Індивідуальне опитування за питаннями теми.	2

	Розв’язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	
	Разом	**24**

Заочна форма навчання

№	Назва теми	Заочна форма Кількість годин
1.	Тема 1. Історія психосоматичної медицини та сучасні теорії. Принципи психосоматичної терапії Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв’язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	0
2.	Тема 2. Формування психосоматичної структури особистості в онтогенезі. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв’язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	0
3.	Тема 3. Депресія, соматизований і іпохондричний розлад Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв’язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	0
4.	Тема 4. Функціональні та соматофорні розлади Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв’язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	
5.	Тема 5. Розлади харчування і сну Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв’язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	2
6.	Тема 6. Сексуальні дисфункції Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв’язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	0
7.	Тема 7. Соматогенні психічні розлади. Розлади особистості у соматично хворих. Діагностика і лікування психосоматичних хворих Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв’язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	2
8.	Тема 8. Сім'я як система. Сімейний симптом і сімейна криза Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв’язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	2
9.	Тема 9. Психосоматичні розлади у дітей. Основні напрямки корекційної роботи з дітьми з аутизмом з ДЦП та їх родиною, з онкологією та їх родиною. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв’язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	0

10.	Тема 10. Застосування психодіагностичних в проективних Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	0
	Разом	**6**

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені**.**

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Денна форма навчання

№	Назва теми	Денна форма Кількість годин
1.	Тема 1. Історія психосоматичної медицини та сучасні теорії. Принципи психосоматичної терапії Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	6
2.	Тема 2. Формування психосоматичної структури особистості в онтогенезі. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	4
3.	Тема 3. Депресія, соматизований і іпохондричний розлад Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	4
4.	Тема 4. Функціональні та соматофорні розлади Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	6
5.	Тема 5. Розлади харчування і сну Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	6
6.	Тема 6. Сексуальні дисфункції Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	8
7.	Тема 7. Соматогенні психічні розлади. Розлади особистості у соматично хворих. Діагностика і лікування психосоматичних хворих Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	6
8.	Тема 8. Сім'я як система. Сімейний симптом і сімейна криза Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	6

9.	Тема 9. Психосоматичні розлади у дітей. Основні напрямки корекційної роботи з дітьми з аутизмом з ДЦП та їх родиною, з онкологією та їх родиною. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	4
10.	Тема 10. Застосування психодіагностичних в проективних Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	4
	Разом	**54**

Заочна форма навчання

№	Назва теми	Денна форма Кількість годин
1.	Тема 1. Історія психосоматичної медицини та сучасні теорії. Принципи психосоматичної терапії Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	8
2.	Тема 2. Формування психосоматичної структури особистості в онтогенезі. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	10
3.	Тема 3. Депресія, соматизований і іпохондричний розлад Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	10
4.	Тема 4. Функціональні та соматофорні розлади Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	8
5.	Тема 5. Розлади харчування і сну Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	8
6.	Тема 6. Сексуальні дисфункції Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	10
7.	Тема 7. Соматогенні психічні розлади. Розлади особистості у соматично хворих. Діагностика і лікування психосоматичних хворих Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	8
8.	Тема 8. Сім'я як система. Сімейний симптом і сімейна криза Індивідуальне опитування за питаннями теми.	6

	Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	
9.	Тема 9. Психосоматичні розлади у дітей. Основні напрямки корекційної роботи з дітьми з аутизмом з ДЦП та їх родиною, з онкологією та їх родиною. Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	6
10.	Тема 10. Застосування психодіагностичних в проективних Індивідуальне опитування за питаннями теми. Розв'язання ситуаційних завдань за темою. Виконання тестових завдань за темою	6
	Разом	**80**

7. Методи навчання

Лекції.

Практичні заняття:

- словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації);
- практичні методи: виконання тестових завдань, вирішення ситуаційних завдань.

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;
- самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань за відповідними темами, оцінювання виконання індивідуального завдання;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
   - методи: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми, участь здобувачів в обговоренні проблемних ситуацій
   - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка теоретичних знань за темою заняття:
   - методи: оцінювання виконання тестових завдань за відповідною темою
   - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
3. Оцінка практичних навичок з теми заняття:
   - методи: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань за відповідною темою
   - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5,0 - 4,0 - 3,0 – 2,0), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформувати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні практичні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у практичному занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з розв'язання практичних ситуацій з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 80% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірної інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Оцінювання індивідуального завдання:

1. Оцінювання якості виконання індивідуального завдання:
   - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка доповіді, презентації та захисту індивідуального завдання
   - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
3. Оцінка участі здобувача в оцінці інших індивідуальних завдань та їх критичний аналіз:
   - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за індивідуальне завдання є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5,0 - 4,0 - 3,0 – 2,0), яка округлюється за методом статистики.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів та виконання індивідуальних завдань

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно та оригінально, оформлення відповідає вимогам, власний проєкт повністю розроблений за пропонованою структурою; аналіз ґрунтовний та самостійний, здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; здобувач формулює самостійні ґрунтовні судження, які підкріплені фактичними доказами та розрахунками, інформація на слайдах подана переважно схематично із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними. Здобувач пропонує власні пропозиції щодо методології психологічного консультування, тренінгу, розвитку психологічної інфраструктури .
Добре «4»	Індивідуальне завдання та презентація виконані частково самостійно та оригінально, оформлення відповідає вимогам, власний проєкт повністю розроблений за пропонованою структурою; аналіз ґрунтовний та самостійний, здобувач вільно презентує матеріал; здобувач формулює дослідження та пропозиції інших авторів, які підкріплені фактичними доказами та розрахунками, інформація на слайдах подана переважно схематично із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
Задовільно «3»	Здобувач пояснює матеріал не впевнено, формулює лише загальні висновки (або взагалі не може їх сформулювати), інформація у презентації подана з посиланням на джерела, однак вони оформлені із помилками. Здобувач бере пасивну участь в практичних результатах проєкту, не здатний критично їх проаналізувати.
Незадовільно «2»	Індивідуальне завдання не виконано. Не зараховуються індивідуальні завдання та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.

Підсумковий контроль. залік.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Здобувачі заочної форми навчання допускаються до участі в екзаменаційній сесії, якщо вони не мають заборгованості за попередній семестр і до початку екзаменаційної сесії виконали види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни (виконання індивідуального завдання).

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання.

Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з одним десятковим знаком після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Бали за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертуються з традиційної чотирибальної шкали за абсолютними критеріями у бали за 200-бальною шкалою, які наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна оцінка	Багатобальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету програмою «Контингент».

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Методична розробка до лекцій з навчальної дисципліни
- Методична розробка до практичних занять з навчальної дисципліни
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні завдання за темами дисципліни
- Тестові завдання за темами дисципліни

Навчально-методична література.

1. Литвиненко О. Д. Психосоматичний підхід до проблем психологічного здоров'я особистості // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. – 2016. – Т. 1, вип. 4. – С. 52–57.
2. Литвиненко О. Д. Проблема психотравми у психологічній науці: основні погляди та підходи // Вісник Одеського національного університету. Серія: Психологія. – 2016. – Т. 21, вип. 1. – С. 180–186.
3. Lytvynenko O.D., Lunov V.Y. The psychosomatic paradigm: integrative pathways in psychological counselling, clinical psychology and psychotherapy. Habitus. 2025. Iss. 70. P. 195–301. DOI: https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.70.55
4. Методична розробка до лекцій з навчальної дисципліни «Психосоматика: новітні психотехніки» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія» ОПП «Практична психологія» / укладачі: Литвиненко О.Д., Ковальова М.В., Цибух Л.М. Одеса: ОНМедУ, 2025.
5. Методична розробка до практичних занять з навчальної дисципліни «Психосоматика: новітні психотехніки» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія» ОПП «Практична психологія» / укладачі: Литвиненко О.Д., Ковальова М.В., Цибух Л.М. Одеса: ОНМедУ, 2025.
6. Методична розробка до самостійної роботи здобувачів з навчальної дисципліни «Психосоматика: новітні психотехніки» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія» ОПП «Практична психологія» / укладачі: Литвиненко О.Д., Ковальова М.В., Цибух Л.М. Одеса: ОНМедУ, 2025.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Охарактеризуйте основні психологічні теорії, що пояснюють розвиток психосоматичних розладів.

2. Розкрийте історичний розвиток уявлень про психосоматичну медицину у психології.
3. Проаналізуйте взаємозв'язок між емоційними станами та соматичними симптомами.
4. Поясніть, яку роль відіграє особистісна структура у формуванні психосоматичних симптомів.
5. Проаналізуйте вплив психотравмуючих подій дитинства на розвиток психосоматичних проявів.
6. Розкрийте механізми психологічного захисту, що пов'язані з соматичними проявами.
7. Охарактеризуйте особливості депресивних станів у контексті психосоматичних розладів.
8. Визначте психологічні особливості людей, схильних до іпохондрії.
9. Проаналізуйте психологічну природу соматоформної вегетативної дисфункції.
10. Розкрийте взаємозв'язок тривожних розладів та дисфункцій вегетативної нервової системи.
11. Проаналізуйте психологічні чинники, що сприяють розвитку розладів харчової поведінки.
12. Охарактеризуйте роль психосоціальних факторів у порушеннях сну.
13. Поясніть, як несвідомі конфлікти можуть впливати на сексуальні дисфункції.
14. Проаналізуйте вплив стресу та емоційного вигорання на розвиток психосоматичних розладів.
15. Визначте вплив особистісних характеристик на схильність до психосоматичних порушень.
16. Охарактеризуйте особливості психотерапевтичної роботи з соматично хворими клієнтами.
17. Розкрийте особливості прояву психосоматичних розладів у людей з різними типами темпераменту.
18. Проаналізуйте психологічну природу розладів адаптації при соматичних хворобах.
19. Визначте, як мотиваційні конфлікти можуть впливати на виникнення психосоматичних симптомів.
20. Розкрийте вплив самосприйняття та самооцінки на формування психосоматичних реакцій.
21. Проаналізуйте вплив дисфункціональних сімейних відносин на розвиток психосоматичних розладів.
22. Охарактеризуйте типові сімейні сценарії, що сприяють формуванню психосоматичних симптомів.
23. Розкрийте вплив батьківських установок на розвиток психосоматичних проявів у дітей.
24. Поясніть, чому психосоматичні розлади у дітей часто пов'язані із сімейною динамікою.
25. Проаналізуйте функцію психосоматичних симптомів як засобу комунікації у сім'ї.
26. Охарактеризуйте емоційні стани дітей, що сприяють розвитку психосоматичних проявів.
27. Розкрийте вплив особливостей прив'язаності на формування психосоматичних симптомів.
28. Охарактеризуйте основні підходи до психокорекційної роботи з дітьми із психосоматичними порушеннями.
29. Визначте психотерапевтичні методи роботи з тривогою у дітей із психосоматичними симптомами.
30. Проаналізуйте можливості арт-терапії у роботі з психосоматичними дітьми.
31. Охарактеризуйте роль метафоричних асоціативних карт у психокорекційній роботі.
32. Проаналізуйте можливості проективних методик для розуміння внутрішніх конфліктів клієнта.
33. Визначте значення тілесно-орієнтованої терапії у роботі з психосоматичними симптомами.

34. Охарактеризуйте механізми психосоматичних розладів з точки зору психоаналітичного підходу.
35. Розкрийте роль когнітивно-поведінкової терапії у корекції психосоматичних проявів.
36. Проаналізуйте емоційні тригери, що найчастіше запускають психосоматичні реакції.
37. Охарактеризуйте вплив терапії усвідомленості (mindfulness) на психосоматичний стан клієнта.
38. Визначте психологічні техніки, що застосовуються для роботи зі стресом у клієнтів із психосоматичними розладами.
39. Розкрийте критерії оцінки ефективності психотерапевтичних методів при психосоматичних розладах.
40. Охарактеризуйте особливості психотерапії дітей із психосоматичними порушеннями.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Дейнека Л. Основи психосоматики : науково-допоміжний бібліографічний покажчик / Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. – Луцьк, 2017.
2. Ісаков Р. І. Психосоматична патологія. – Київ : Медицина, 2023. – 167 с.
3. Литвиненко О. Д. Проблема психотравми у психологічній науці: основні погляди та підходи // Вісник Одеського національного університету. Серія: Психологія. – 2016. – Т. 21, вип. 1. – С. 180–186.
4. Литвиненко О. Д. Психосоматичний підхід до проблем психологічного здоров’я особистості // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. – 2016. – Т. 1, вип. 4. – С. 52–57.
5. Методична розробка до лекцій з навчальної дисципліни «Психосоматика: новітні психотехніки» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія» ОПП «Практична психологія» / укладачі: Литвиненко О.Д., Ковальова М.В., Цибух Л.М. Одеса: ОНМедУ, 2025.
6. Методична розробка до практичних занять з навчальної дисципліни «Психосоматика: новітні психотехніки» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія» ОПП «Практична психологія» / укладачі: Литвиненко О.Д., Ковальова М.В., Цибух Л.М. Одеса: ОНМедУ, 2025.
7. Методична розробка до самостійної роботи здобувачів з навчальної дисципліни «Психосоматика: новітні психотехніки» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія» ОПП «Практична психологія» / укладачі: Литвиненко О.Д., Ковальова М.В., Цибух Л.М. Одеса: ОНМедУ, 2025.
8. Середа І. В. Основи психосоматики : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу за змішаною формою навчання. – Миколаїв, 2022. – 156 с.
9. Чабан О. С., Хаустова О. О. Практична психосоматика: діагностичні шкали. – Київ : Медицина, 2021. – 200 с.
10. Шторк, Т. Психоаналіз і психосоматика / Тімо Шторк ; наук. ред. З. Кечур. — Львів : Видавництво Ростислава Бурлаки, 2025. — 252 с.
11. Peseschkian N. Positive Psychosomatics: Clinical Manual of Positive Psychotherapy. – Bloomington (USA) : Author House, 2016. – 601 c.
12. Lytvynenko O.D., Lunov V.Y. The psychosomatic paradigm: integrative pathways in psychological counselling, clinical psychology and psychotherapy. Habitus. 2025. Iss. 70. P. 195–301. DOI: https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.70.55
13. Remmers A. The Psychosomatic Arc in Therapy // The Global Psychotherapist. – 2022. – Vol. 2, № 1. – С. 69–73.

14. Remmers A. The Therapeutic Process in Positive Psychosomatics: "Five Fingers" Forming a Therapeutic Relationship in Psychosomatic Medicine // The Global Psychotherapist. – 2024. – Vol. 4, № 2. – С. 57–61.
15. Zipfel S, Löwe B, Giel K, Friederich HC, Henningsen P. Implementing the biopsychosocial model in clinical medicine: a tribute to giovanni fava. *Psychother Psychosom*. 2023;92(1):21–6

Додаткова

1. Бочелюк В. Й., Панов М. С., Спицька Л. В. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях // Наукові перспективи. – 2022. – № 9(27). – С. 313–324.
2. Одинець О. А., Шукалова О. С., Даніліч-Скакун А. А., Нежута А. В., Хижняк М. В. Причинно-системний холістичний підхід до проблеми психосоматичних захворювань // Проблеми сучасної психології. – 2020. – № 2. – С. 105–114. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pspz_2020_2_13.
3. Грицик О. Ю. Історія становлення психосоматики як напряму науки // Архіваріус. – 2020. – № 7. – С. 24–26.
4. Жадленко І., Панов М. Сучасні підходи до проблеми психосоматичних розладів // Innovations and prospects of world science : Proceedings of XIII International Scientific and Practical Conference (Canada, 17–19 August 2022 р.). – Vancouver, Canada, 2022. – P. 178–183.
5. Литвиненко О. Д. Проблема психотравми у психологічній науці: основні погляди та підходи // Вісник Одеського національного університету. Серія: Психологія. – 2016. – Т. 21, вип. 1. – С. 180–186.
6. Abbass A, Town J, Holmes H, Luyten P, Cooper A, Russell L, Lumley MA, Schubiner H, Allinson J, Bernier D, De Meulemeester C, Kroenke K, Kisely S. Short-Term Psychodynamic Psychotherapy for Functional Somatic Disorders: A Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. Psychother Psychosom. 2020;89(6):363-370. doi: 10.1159/000507738. Epub 2020 May 19. Erratum in: Psychother Psychosom. 2020;89(6):408. doi: 10.1159/000508894. PMID: 32428905.
7. Alexander F. Psychosomatic Medicine: Its Principles and Applications. – New York : W. W. Norton, 1979.
8. Bräutigam W., Paul C., Von Rad M. Psychosomatische Medizin : Ein kurzgefaßtes Lehrbuch. – Stuttgart : Thieme Georg Verlag, 1997. – 428 p.
9. Dunbar H. F. Emotions and Bodily Changes: A Survey of Literature on Psychosomatic Interrelationships 1910–1933. – New York : Columbia University Press, 1935.
10. Löwe B, Toussaint A, Rosmalen JGM, Huang WL, Burton C, Weigel A, Levenson JL, Henningsen P. Persistent physical symptoms: definition, genesis, and management. Lancet. 2024 Jun 15;403(10444):2649-2662. doi: 10.1016/S0140-6736(24)00623-8. PMID: 38879263.
11. Liu J, Gill NS, Teodorczuk A, Li ZJ, Sun J. The efficacy of cognitive behavioural therapy in somatoform disorders and medically unexplained physical symptoms: A meta-analysis of randomized controlled trials. J Affect Disord. 2019 Feb 15;245:98-112. doi: 10.1016/j.jad.2018.10.114. Epub 2018 Oct 22. PMID: 30368076.
12. McDougall J. Theaters of the Body : A Psychoanalytic Approach to Psychosomatic Illness. – New York : W. W. Norton & Company, 1989. – 687 p.
13. Galdi M., Bruno E. Viana Campos. Theoretical models in psychosomatic psychoanalysis : a review // Temas em Psicologia. – 2017. – Vol. 25, № 1. – С. 29–40.
14. Paštar Zvonimir. Psychoanalytic Concepts in Psychosomatics // Psihoterapija. – 2024. – Vol. 38, № 1–2. – С. 58–82.
15. Remmers A. What Does Our Body Tell Us in Therapy? // The Global Psychotherapist. – 2021. – Vol. 1, № 2. – С. 41–44.
16. Henningsen P, Löwe B. Bodily Distress and International Classification of Diseases-11:

Advances, Loose Ends, and Some Confusion. Psychother Psychosom. 2025;94(1):15-19. doi: 10.1159/000542424. Epub 2024 Nov 29. PMID: 39617002.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. Актуальні проблеми психології». Наукові праці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Режим доступу: http://appsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/
3. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. Режим доступу: http://psylib.kiev.ua/
4. American Psychologist. Journal of American Psychological Association. Режим доступу: https://www.apa.org/pubs/journals/amp/
5. Journal of Personality and Social Psychology. Journal of American Psychological Association. Режим доступу: https://www.apa.org/pubs/journals/psp/
6. Science: (AAAS). Режим доступу: http://www.sciencemag.org
7. Taylor & Francis. Режим доступу: http://www.informaworld.com
8. World Association for Positive and Transcultural Psychotherapy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.positum.org/ – (n.d.)
9. Positive and Transcultural Psychotherapy Journal [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.positum.org/ppt-journal/.